

AALBORG UNIVERSITY
DENMARK

Aalborg Universitet

Dansk oversættelse af MiDAS

Ridder, Hanne Mette Ochsner; Lykkegaard, Chris; McDermott, Orii

Published in:
Dansk Musikterapi

Publication date:
2018

Document Version
Også kaldet Forlagets PDF

[Link to publication from Aalborg University](#)

Citation for published version (APA):

Ridder, H. M. O., Lykkegaard, C., & McDermott, O. (2018). Dansk oversættelse af MiDAS: et redskab til assessment af musikterapi for personer med demens. *Dansk Musikterapi*, 15(1), 3-12.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- ? Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- ? You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- ? You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal ?

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us at vbn@aub.aau.dk providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Dansk oversættelse af MiDAS

– et redskab til assessment af musikterapi for personer med demens

Hanne Mette Ridder, professor, ph.d., leder af Forskerprogrammet i Musikterapi, Aalborg Universitet. Kontakt: hanne@hum.aau.dk

Chris Lykkegaard, kandidat i musikterapi, DemensCentrum Aarhus.

Orii McDermott, postdoc, ph.d., MA i musikterapi, Aalborg Universitet samt Nottingham Universitet

Music in Dementia Assessment Scales, MiDAS, er udviklet til at vurdere ændringer i trivsel hos borgere med demens som har deltaget i musikterapi. Målingen udføres af 1) personale før og efter musikterapien for at vurdere om der er en indflydelse i hverdagssituationer efterfølgende, eller af 2) musikterapeuten umiddelbart efter sessionen for at vurdere forandringer i selve sessionen. Der har været stor interesse for at anvende MiDAS i flere Europæiske lande, herunder Danmark. Derfor undersøgte udviklerne af MiDAS hvilke procedurer der anvendes til oversættelse og kulturel tilpasning af assessmentredskaber, og anbefalede på den baggrund en ti-trins procedure. Vi anvendte denne procedure til oversættelsen af MiDAS og således udviklingen af den danske MiDAS-DK. Den danske version af MiDAS er afprøvet af mere end 20 fagpersoner på baggrund af 296 udfyldte MiDAS-skemaer. Målet med artiklen er at beskrive oversættelsesprocessen fra engelsk til dansk og at præsentere den endelige MiDAS-DK.

Baggrund

Hvordan ved vi om personer med demens har gavn af musikterapi? Vi kan få en fornemmelse af, om det er godt, når vi fx på videoklip ser demensramte vågne op, smile eller aktivt deltage i musikken. Men er det i bare få øjeblikke, eller er der en mere vedvarende effekt? For at kunne give nogle svar på det, udviklede musikterapeut og ph.d.-studerende Orii McDermott et redskab med formålet at give en enkel og kortfattet vurdering af demensramtes udbytte af musikterapi.

Det blev til *Music in Dementia Assessment Scales*, MiDAS, udviklet i samarbejde med professor i psykiatri, Martin Orrell, og professor i musikterapi, Hanne Mette Ridder (McDermott, 2014). Assessment betyder vurdering og dækker i sundhedsfagene bredt over redskaber til at vurdere effekten af en indsats, til udredning, screening og testning, eller til kortlægning, evaluering og systematisk observation (se Ridder, 2016). De måleredskaber, der normalt anvendes til at vurdere effekten af musikterapi ved demens,

er hentet fra andre fagdiscipliner og vurderer forandring i fx trivsel, depression, angst og agiteret adfærd (van der Steen et al., 2017). Sådanne tværfaglige redskaber bidrager til at effekten af musikterapi kan sammenlignes med andre interventioner, men her udover mener vi at der også bør anvendes fagspecifikke redskaber. Vi ser et behov for redskaber som måler på hvad det er, musikterapi helt specifikt kan skabe af forandring hos mennesker med moderat til svær demens. For at kortlægge området blev litteratur om musikterapi og demens indsamlet og analyseret (McDermott, Crellin, Ridder, & Orrell, 2013) sammen med data fra en række kvalitative interviews af personer med demens, pårørende, plejehjems personale og musikterapeuter på plejehjem omkring London i 2011-2013 (McDermott, Orrell, & Ridder, 2015). Med dette som grundlag blev det musikterapispecifikke redskab, MiDAS, udviklet. Den oprindelige, engelske version af MiDAS er testet for hvor præcist og stabilt redskabet måler på det, man ønsker at måle (McDermott, Orgeta, Ridder, & Orrell, 2014). Denne psykometriske testning er foreløbig kun foretaget i England.

Formål

Der har været stor interesse for at bruge MiDAS i Danmark, og flere danske musikterapeuter gik spontant i gang med at bruge redskabet i deres daglige musikterapiarbejde med mennesker med demens. For ikke at ende med at have flere forskellige versioner på dansk har vi derfor i samarbejde med *Netværket for musikterapeuter i demensomsorgen* under *Dansk Musikterapeutforening* oversat MiDAS efter udvalgte guidelines og procedurer for oversættelse og kulturel tilpasning (Ridder, McDermott, & Orrell, 2017). Den indledende afprøvning af

de første versioner af MiDAS-DK er allerede beskrevet i to artikler på dansk (Krøier & Jepsen, 2016; Ridder, 2016).

Anvendelse af MiDAS

MiDAS er et enkelt assessmentredskab som skal kunne anvendes i en travl hverdag og hurtigt kunne udfyldes. Ud over en forklarende tekst er redskabet bygget op over fem skalaer til at indfange viden om hvordan musikterapi påvirker personer med demens. Der måles på følgende fem kategorier: Interesse, Respons, Initiativtagning, Medvirken og Nydelse. Kategorierne er, som tidligere nævnt, formuleret ud fra kvalitative interviews af demensramte selv, pårørende, personale og musikterapeuter. Skalaerne afspejler hvad interviewdeltagerne formulerede som unikke reaktioner på musikterapi og giver samlet set et fingerpeg om den enkelte persons trivsel. På den 10 cm lange streg på MiDAS-skemaet markeres om personen responderer med fx *Interesse* et sted mellem *Slet ikke* og *I højeste grad*. Responsen kan være farvet af om personen under målingen har haft nogle afgørende reaktioner ud over det sædvanlige, fx aggression, nedtrykthed eller tilbagetrækthed. Der er derfor tilføjet seks udvalgte afkrydsningsmuligheder samt mulighed for at give uddybende kommentarer.

Ved efterfølgende databehandling (men *ikke* som led i observationen og besvarelsen) omsættes markeringen på strengen til et tal mellem 0 og 100 ved med en lineal at måle fra starten af linjen til markeringen. Denne type skala kaldes en Visuel Analog Skala (VAS), og begrundelsen for at vælge netop den, er 1) at forenkle hvad man skal forholde sig til når målingen foretages, og 2) at sikre at det er en vurdering af selve kategorien frem for at fokusere på et tal. Herudover har VAS fordele når det kommer til de statistiske

beregninger da der er mulighed for en stor numerisk spredning fra 0-100 frem for et begrænset antal afkrydsningsmuligheder.

MiDAS har *to versioner* som udfyldes af enten personale eller musikterapeut. I *personaleversionen* gives en vurdering flere timer før og efter musikterapi, men på samme dag, dvs. to gange af den samme omsorgsgiver som kender personen godt. At vurdere fx *Interesse* hos en borger kræver at man ved hvordan personen typisk reagerer. Derfor har hver borgen sit eget unikke og individuelle mål for baseline og for respons. I *musikterapeutversionen* markerer musikterapeuten deltagerens respons i selve musikterapien, med en retrospektiv vurdering af deltagerens respons i både starten af musikterapien og på det klinisk mest afgørende tidspunkt. Der er således to skemaer som ser ens ud og som hver udfyldes to gange, men som måler på to forskellige ting. Personaleversionen kan bruges til at vurdere effekten af musikterapi baseret på personalets subjektive vurdering, og musikterapeutversionen kan give information om forandringer i selve den kliniske setting. Resultaterne af de to versioner kan derfor ikke umiddelbart sammenlignes, men kan gensidigt informere hinanden (McDermott, Orgeta, Ridder, & Orrell, 2014).

Oversættelsesprocedure

Ved upræcis eller forkert oversættelse kan et standardiseret måleredskab miste sin troværdighed og gyldighed, selvom originalversionen er testet og har hvad der betegnes som en høj psykometri. Vi har derfor undersøgt hvordan vi sikrer en oversættelsesprocedure der lever op til de højeste standarder, og har i processen valgt at følge anbefalingerne fra Wild og kolleger (2005). Vi har således arbejdet med ti trin i oversættelsesprocessen som det anbefales at gennemføre inden en

psykometrisk testning (Ridder, McDermott & Orrell, 2016). I det følgende giver vi et resume af progressionen i oversættelsen af MiDAS til dansk.

1. Forberedelse

- a. Tilladelse til dansk oversættelse af den originale engelske version (V1¹) blev indhentet hos MiDAS-udviklerne: Orii McDermott, Martin Orrell og Hanne Mette Ridder.
- b. McDermott blev inddraget i oversættelsesprocessen via mail og skypemøder.
- c. Med Ridders dobbeltrolle som både udvikler og projektleder sikrede vi at projektleder kendte til begreber og bagvedliggende mening med MiDAS. I en oversættelsesproces er det nødvendigt fra start at have et grundigt kendskab til målgruppen, terminologier og kontekst. Tre kandidater i musikterapi afprøvede Ridders første forberedende test-oversættelse fra august 2013, og heraf vendte den ene, Julie Kolbe Krøier, tilbage med kommentarer og resultater, og deltog i interview.

2. Oversættelse

- a. MiDAS blev i foråret 2014 oversat fra engelsk til dansk parallelt af to fagpersoner, kandidat i musikterapi Chris Lykkegaard (T1²) og Hanne Mette Ridder (T2). De to oversættelser (forward translations) blev foretaget uafhængigt af hinanden således at resultatet var to danske versioner.
- b. Undervejs besvarede projektleder telefonisk eller på mail enkelte

1 V1: Version 1 (engelsk). Version 2 (dansk)

2 T1 og T2: Translator 1 og 2

forståelsesspørgsmål fra T1, men uden at gå ind i selve oversættelsen.

3. Syntese

Oversættelserne blev i juli 2014 gennemgået sætning for sætning af T1 og T2, som herefter blev enige om en ny, bearbejdet version (V2). Ved uoverensstemmelse mellem oversættelserne blev ordvalg drøftet og tilrettet med sigte på sammenhæng og et sprogbrug som passede til konteksten. Ved stort set enslydende sætninger, blev den korteste og den, som var tættest på talesprog, valgt.

4. Tilbage-oversættelse

Den danske V2 blev i august 2014 tilbageoversat (back-translation) til engelsk af en tosproget oversætter og fagperson (kandidat i musikterapi Ingrid Irgens-Møller)

5. Sammenkobling

Herefter blev den tilbage-oversatte engelske version sammenlignet med originalversionen (V1) af udviklerne. Der var mindre afvigelser, men hvor betydningen ramte rigtigt. Herudover blev en 3. oversættelse medinddraget, som kandidat i musikterapi, Signe Dalgaard-Nielsen, på eget initiativ havde oversat og afprøvet i praksis. Sammenkoblingen førte i september 2014 til udarbejdelsen af en tilrettet dansk version, V3.

6. Harmonisering

Harmonisering skal sikre at de forskellige oversættelser til flere sprog af det samme assessmentredskab harmonerer med hinanden. De skal være sammenlignelige og anvende parallelle terminologier og diskurser. MiDAS er endnu ikke oversat til andre sprog, og den danske version er således den første oversættelse, men med flere undervejs. For at sikre at kommende oversættelser harmonerer med hinanden, forholdt vi os allerede her til udkast til en norsk oversættelse.

7. Afprøvning og debriefing

MiDAS blev afprøvet i en række forskellige kontekster med demensramte borgere på plejehjem, og herefter blev de personer, som havde bidraget til at udfylde eller introducere til MiDAS, interviewet. Dette var en omfattende og central proces i oversættelsesarbejdet og er uddybet og diskuteret senere i denne artikel.

8. Konsensus

Resultaterne af afprøvning og interviews førte til flere ændringer af den danske version. De er nærmere beskrevet og diskuteret senere i artiklen, sammen med ændringer af layoutmæssig karakter af original versionen, og præsenteres i artiklens konklusion. Arbejdet mundede ud i udformningen af en revideret dansk version af MiDAS, V4.

9. Korrekturlæsning

Vi sikrede os at der i den lange proces ikke havde sneget sig nye fejl ind, men fandt hverken yderligere fejl eller uoverensstemmelser i den afsluttende korrekturlæsning.

10. Afrapportering

Det samlede datamateriale, oversættelsesproceduren og de endelige resultater blev gjort tilgængelige for, og drøftet med, udviklerne af assessmentredskabet, og herefter endelig fremlagt og publiceret i denne fagfællevaluerede artikel.

Oversættelse og kulturel tilpasning

Hvert af de forskellige led af oversættelsesproceduren blev dokumenteret i tabelopstillinger, med markering af ændringer i selve MiDAS-skemaet og med referater. I oversættelsen fra V1 til V2 blev hvert ord eller sætning indsat i en tabel i kolonne A, med kommentarer og diskussion til hver tekstbid i kolonne B og endelig 'Action

Dato	Datatype	Fagperson	Borgere	Sessioner	Udfyldte MiDAS ¹	I alt
11.3.2015	Interview (627 ord)	Dansk/norsk MT	4	7 7 7 7	26 (13+13) 26 (12+14) 19 (5+14) 22 (8+14)	93
26.6.2015	Mail-korre-spondance	MT	MiDAS anvendes dagligt med borgere, og der er ønske fra ledelse om at MiDAS indgår i elektronisk journal.			
15.12.2015	Interview (2514 ord)	Demens-vejleder	1	8	16 (MT-versioner fra selve sessionerne) ²	16
25.1.2016	Fokusgruppe-interview	15 MT, 1 leder	Oplæg af musikerterapeut samt diskussion og udveksling af erfaringer med anvendelse af MiDAS			
31.8.2016	Fokusgruppe-interview	15 MT	Oplæg om oversættelsen af MiDAS samt diskussion og udveksling af erfaringer med anvendelse.			
2.12.2016	Interview (7825 ord)	Ergoterapeut + MT	1	10	40 (MT-versioner fra selve sessionerne) ²	40
20.3.2017	Møde + mails	Docent + pleje-personale	10	Ikke MT men anden aktivitet	147	147

Tabel 1. Oversigt over baggrundsmaterialet for vurdering af dansk oversættelse af MiDAS.

Tabelnoter. MT: Musikerterapeut som arbejder inden for demensområdet.

1: Udfyldte MiDAS-skemaer: samlet antal (personaleversion + MT-version).

2: MiDAS blev anvendt som observationsskema under selve musikterapien af en anden fagperson

points' i kolonne C. Eksempler på temaer, der blev drøftet i sammenligningen af tilbageoversættelsen med originalversionen er fx forskellen på de engelske ord "form" og "checklist" (som blev oversat til *skema*), "overall" og "average" well-being (oversat til: *samlede* velbefindende), "beginning" og "start" (oversat til: *indledning*) samt "person" og "individual" (oversat til: *borger*). Det blev ligeledes drøftet hvordan ord som fx "please", "rating", "staff", "level", "awareness", "indicate", "music making" og "become engaged" bedst oversættes til dansk uden at blive knudret.

Afprøvning og debriefing

Trin 7 i oversættelsesproceduren var den mest omfattende. Her indgik data bestående af fokusgruppeinterviews eller interviews baseret på afprøvning af i alt 296 MiDAS-skemaer. Tabel 1 er en opgørelse over datatyper og hvilken fagperson, der udfyldte MiDAS, og har til formål at give et overblik over progression og omfang. Data, som blev indsamlet med MiDAS, indgik som en del af daglig praksis på det pågældende plejehjem. Med henblik på at følge persondataloven og det danske kodex for forskningsetik blev personhenførbare data ikke videregivet, og interviews omhandlede derfor udelukkende

en vurdering af MiDAS' anvendelighed og om den kunne forstås og havde kulturel relevans.

De individuelle interviews foregik som semi-strukturerede interviews og med målet at afklare om MiDAS-DK fungerede i en dansk kontekst. Herudover blev der spurgt ind til 1) tidsforbrug, praktisk anvendelse, instruktion af andre faggrupper og det at observere, 2) forståelse af indhold og diagrammer, samt 3) baggrund for at gennemføre målingerne. De to fokusgruppeinterviews blev foretaget som led i nationale netværksmøder for musikterapeuter der arbejder inden for demensområdet, og hvor MiDAS var sat på programmet med oplæg og introduktion. Her blev erfaringer udvekslet og relevante informationer vedrørende den danske oversættelse medtaget.

Analyse og diskussion

De mange erfaringer med MiDAS, som fremkom under de forskellige interviews, samlede vi i overordnede og underordnede temaer, jf. guidelines for en tematisk analyse (Braun & Clarke, 2006). Dog er materialet meget mere konkret, og eventuelle ændringer kunne direkte inkorporeres i redskabet. Selvom interviews skulle afdække om teksten gav mening, var der ingen kommentarer til selve ordlyden, bortset fra ordet "withdrawn: tilbagetrukket" (som blev ændret til *indesluttet*). Til gengæld var der kommentarer til selve formen, strukturen og layout. Da den danske oversættelse var den første oversættelse af MiDAS til et andet sprog, var der et tæt samarbejde om processen med Orie McDermott samt beslutning om at overføre erfaringer fra den danske afprøvning og debriefing til den originale MiDAS, dog uden at ændre væsentligt på selve indholdet.

Generelt var erfaringerne at de fem kategorier gav mening, og at det var hurtigt

at udfylde MiDAS for såvel personale som musikterapeuter, når først man havde opnået en vis rutine. I de tilfælde kunne det klares på 30 sekunder. Alligevel var det vanskeligt for personale at udfylde MiDAS pga. tidspress og problemer med at huske at udfylde skemaet to gange på en dag. Det viste sig at flere personalemedlemmer havde udfyldt MT-versionen, dvs. udfyldt MiDAS *under* en MT-session, og ikke i hverdagsituationer et par timer før og efter.

På MiDAS-skemaets side to afsluttes med muligheden for at krydse seks *afgørende reaktioner* af. Tre rummer negativt ladede reaktioner (Agiteret/aggressiv, Tilbagetrækket/nedtrykt, Rastløs/ængstelig) og tre er positive (Afslappet, Opmærksom/interesset, Munter/smilende). Da tilbagetrækkethed kan opleves som en positiv tilbagetrækning, ændrede vi ordlyden til *indesluttet*. Der blev stillet spørgsmålstejn ved hvordan de seks reaktioner kan analyseres, så resultaterne kunne fremlægges i grafer, og ligeledes givet forslag til at tilføje flere kategorier til vurdering med en graduering, og ikke blot afkrydsning. Det fremgår dog allerede af teksten på skemaet at reaktionerne kun skal markeres hvis det har været en afgørende reaktion, og at listen kun er medtaget som supplerende information. Hvis der er behov for at vurdere yderligere symptomer hos en borger med demens, mener vi at det bør gøres med et valideret og mere fintfølede redskab, og at MiDAS bør holdes enkelt.

Ved især et af fokusgruppeinterviewene var der mange kommentarer til layout. Det førte til flere ændringer. Nogle personalemedlemmer var forvirrede over at der var tekst til hver af de to versioner, og flere havde oversat teksten om ikke at udfylde de 5 skalaer hvis borgeren sov. I den oprindelige MiDAS samt de danske versioner V2 og V3 var der tilføjet tallene 0 og 100 ved hver

ende af skalaen, samt en boks til at skrive den udmålte talværdi. Det førte til at mange skemaer blev udfyldt med tal, frem for markeringen på linjen. Nogle udfyldte både med markering og tal, men hvor tallet tydeligvis ikke var opmålt med lineal, men angivet med en cirka-værdi som typisk var afrundet til nærmeste hele tal (100-punkts-skalaen blev således reduceret til en 10-punkts-skala). For at bibeholde fordelene ved en analog skala, blev tallene, samt boksene til at skrive talværdien i, taget ud. En anden form for talværdi var angivelse af Tid ("Time"). Det blev i MT-versionen i nogle tilfælde udfyldt som det *tidspunkt* i sessionen som var klinisk mest relevant. Selvom det er en interessant information, vanskeliggør det musikterapeutens vurdering. Dette blev derfor ændret i skemaet, så det fremgår at det er tidspunktet for hvornår besvarelsen er udfyldt.

Resultater

Resultatet af oversættelsesproceduren er udarbejdelsen af den officielle danske version: MiDAS-DK. MiDAS-DK er godkendt af udviklerne af den oprindelige engelske MiDAS, og her præsenteret i sin endelige udgave (se figur 1). Den printes i A4-størrelse så hver af de 5 linjer er 10 cm, men er her i artiklen gengivet i formindsket størrelse. Både den engelske og danske version er tilgængelig på hjemmesiden www.midas.aau.dk. Der er ikke foretaget ændringer ved selve indholdsteksten til MiDAS. Til gengæld er der foretaget flere mindre ændringer vedr. formen, strukturen og layout. Opsummerende er følgende ændringer foretaget i oversættelsen fra MiDAS til MiDAS-DK:

- Oversættelse fra engelsk til dansk
- Kulturel tilpasning (eksempelvis: demensramt person omtales som demensramt borger)

- Harmonisering med den norske MiDAS-NO som er under udarbejdelse
- Integrering af strukturelle og layoutmæssige ændringer i den originale MiDAS for at sikre harmonisering
- Numeriske tal og score-bokse er fjernet
- Personale- og MT-version, som tidligere var samlet, er adskilt til to separate skemaer for at undgå sammenblanding
- Skalaer er samlet på kun én side med forklaringer på bagsiden
- Der er udformet en side med supplerende introduktion til MiDAS-DK som kort beskriver formålet med MiDAS samt hvornår og hvordan skemaet udfyldes.

Konklusion

Gennem et samarbejde med danske musikterapeuter og deres kolleger er assessmentredskabet Music in Dementia Assessment Scales, MiDAS, officielt oversat fra engelsk til dansk ved at følge ti trin i en anbefalet oversættelsesprocedure. Oversættelsesprocessen har ikke ført til ændringer i selve redskabet, men til en række mindre formmæssige justeringer. Den oversatte version, MiDAS-DK, er frit tilgængelig og kan anvendes til at informere klinisk musikterapi praksis (Musikterapeutversion) og til at vurdere en effekt af musikterapi (Personaleversion). Udfyldelse af personaleversionen foretages før og efter musikterapien af demensfagligt personale som kender borgeren med demens godt nok til at kunne observere ændring i respons. For at anvende MiDAS-DK i forskningsøjemed vil næste skridt være en psykometrisk testning.

Referencer

- Braun, V., & Clarke, V. (2006). *Using thematic analysis in psychology*. *Qualitative Research in Psychology*, 3(2), 77-101.

- Krøier, J. K., & Jepsen, A. (2016). Erfaringer med dokumentation af musikterapeutisk praksis i kommunal demensomsorg. *Dansk Musikterapi*, 13(2), 22-27.
- McDermott, O. (2014). The Development and Evaluation of Music in Dementia Assessment Scales (MiDAS). Ph.d.-afhandling. Institut for Kommunikation, Aalborg Universitet. Tilgængelig online på <http://vbn.aau.dk/en/orii@hum.aau.dk>
- McDermott, O., Crellin, N., Ridder, H. M., & Orrell, M. (2013). Music therapy in dementia: A narrative synthesis systematic review. *International Journal of Geriatric Psychiatry*, 28(8), 781-794.
- McDermott, O., Orgeta, V., Ridder, H. M., & Orrell, M. (2014). A preliminary psychometric evaluation of Music in Dementia Assessment Scales (MiDAS). *International Psychogeriatrics / IPA*, 26(6), 1011-9.
- McDermott, O., Orrell, M., & Ridder, H. M. (2015). The development of Music in Dementia Assessment Scales (MiDAS). *Nordic Journal of Music Therapy*, 24(3), 232-251.
- Ridder, H. M. (2016). Hvorfor måle på samvær i demensomsorgen, og er det en opgave for omsorgsgivere? *Tidskriftet Gerontologi. Aldring Og Ældre. Forskning Og Udvikling*, 32(2), 20-25.
- Ridder, H. M., McDermott, O., & Orrell, M. (2017). Translation and adaptation procedures for music therapy outcome instruments. *Nordic Journal of Music Therapy*, 26(1), 62-78.
- van der Steen, J. T., van Soest-Poortvliet, M. C., van der Wouden, J. C., Bruinsma, M. S., Scholten, R. J., & Vink, A. C. (2017). Music-based therapeutic interventions for people with dementia. *Cochrane Database of Systematic Reviews*, (5. Art. No.: CD003477).
- Wild, D., Grove, A., Martin, M., Eremenco, S., McElroy, S., Verjee-Lorenz, A., & Erikson, P. (2005). Principles of good practice for the translation and cultural adaptation process for patient-reported outcomes (PRO) measures: Report of the ISPOR task force for translation and cultural adaptation. *Value in Health*, 8(2), 94-104.
- Tak til alle de mange, der har bidraget til oversættelsen af MiDAS, og en særlig tak til Anders Jepsen, Eline Smith, Hugo Jensen, Ingrid Irgens-Møller, Julie Kolbe Krøier, Rikke Damsgaard Juhl, Rikke Gregersen, Sara Mølgaard og Signe Dalgaard-Nielsen.

Figur 1. (s.11-12)
MiDAS-DK, Personaleversion i
formindsket udgave. For original-
version, se www.midas.aau.dk

MiDAS-DK · Personale

Music in Dementia Assessment Scales

Navn (borger):

Udfyldt af:

Tidspunkt for besvarelse: Dato Kl.

Angiv her hvilken måling dette er (sæt kryds): 1. Før Efter

Hvis borgeren sov eller så ud til at sove det meste af tiden, skal du ikke udfylde spørgsmål 1-6, men gå direkte til spørgsmål 7.

1. Grad af Interesse i objekter/aktiviteter/personer omkring sig (**opmærksomhed**). Fx

- Viste han/hun **interesse** i **en aktivitet** eller **andre mennesker** i sine omgivelser?
- Ændrede hans/hendes **kropsholdning** eller **mimik** sig i forbindelse med at aktiviteter eller musik fangede hans/hendes opmærksomhed?
- Livede han/hun op i forbindelse med at aktiviteter eller musik fangede hans/hendes opmærksomhed?

Slet ikke _____ I højeste grad

2. Grad af Respons på kommunikation/aktivitet (**bevidsthed, vågenhed, interaktion**). Fx:

- Kunne man på **mimik** eller **kropssprog** se at han/hun var opmærksom på personale eller terapeut?
- Søgte han/hun **øjeblik** med personale, terapeut eller andre gruppedeltagere?
- Deltog han/hun aktivt i **samtale, musikalsk udfoldelse** eller med **stemmelyde**?

Slet ikke _____ I højeste grad

3. Grad af Initiativtagning i kommunikation/aktivitet (**intention/hensigt**). Fx:

- Forsøgte han/hun at **kommunikere** med personale, terapeut eller gruppedeltagere?
- Indledte han/hun **samtale**, begyndte at **spille med** eller at bruge **stemmen**?
- Talte han/hun om livsoplevelser (**reminiscens**) eller **musik**, der havde haft en særlig betydning?

Slet ikke _____ I højeste grad

4. Grad af medvirken i kommunikation/aktivitet (**deltagelse**). Fx:

- **Engagerede** han/hun sig i samtale, musikalsk udfoldelse eller i anden form for kommunikation?
- Var han/hun **opslugt** af de aktiviteter han/hun har interesse i?

Slet ikke _____ I højeste grad

5. Grad af nydelse under kommunikation/aktivitet. Fx:

- Smilte, lo eller så han/hun ud til at være i **bedre humør**?
- Viste han/hun **spøgefuldhed** eller humoristisk sans?
- Var han/hun **afslappet**?

Slet ikke _____ I højeste grad

Udfyldes af databehandler

1 2 3 4 5

MiDAS-DK · Personale

Music in Dementia Assessment Scales

6. Har du, mens du foretog målingen, observeret nogle **afgørende reaktioner** hos borgeren?

Angiv **kun** hvis du har observeret afgørende reaktioner. Brug listen som supplement til de fem VAS.

Agiteret/aggressiv

Afslappet

Indesluttet/nedtrykt

Opmærksom/interessert

Rastløs/ængstelig

Munter/smilende

7. Eventuelle kommentarer?

Målet med **MiDAS** (Music in Dementia Assessment Scales) er at vurdere om der er sket ændringer i trivsel hos en borger med demens som har deltaget i musikterapi. Personale og musikterapeut udfylder hver **to skemaer pr. session**. I MiDAS anvendes Visuelle Analoge Skalaer. Højeste VAS-score indikerer **det højeste niveau en borger kan opnå** i en given kategori. Det betyder at hver borger har sit eget unikke og individuelle mål for hvad der gælder som 'i højeste grad' for hver kategori.

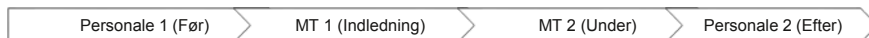

Personaleversion

Det er vigtigt at **samme personalemedlem udfylder begge skemaer på samme dag**.

1. **Før-skema** udfyldes **før** borgerens musikterapisession. Brug gerne et øjeblik til at reflektere over borgerens **velbefindende i dag**. Giv en samlet vurdering for hver kategori og marker tydeligt med en lodret streg på linjen.
2. **Efter-skema** udfyldes **flere timer efter** dagens musikterapisession. Bestem borgerens **samlede velbefindende efter sessionen**.

Rækkefølge for målinger i forhold til musikterapi (MT):

MIDAS © 2013 McDermott, Orrell, Ridder. MIDAS-DK © 2018 McDermott, Orrell, Lykkegaard & Ridder

MIDAS-DK PERSONALE V1
s. 2